

1781

Núm. 2

BUTLLETÍ INFORMATIU

Hivern 2002

PARC NATURAL DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I L'OBAC · CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL

Voltant pel Parc

de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Medi Natural

Clima

Centre d'interpretació al Coll d'Estenalles

El Club Muntanyenc de Terrassa

Activitats al Parc

Activitats de primavera

Visites als serveis del Parc

Els llops i la nit

Racones del Parc

Fauna i Flora

La riquesa del patrimoni natural i històric de Sant Llorenç del Munt i l'Obac és un fet. El gran valor geològic, botànic i faunístic que posseeix ha afavorit que des dels anys trenta les institucions hagin considerat necessària la seva protecció. La presència humana es remunta a la prehistòria i durant segles ha estat un espai de relació entre les poblacions que formen la seva zona d'influència. Aquest contacte humà, derivat del fet que ha estat des de sempre un lloc de pas i que alhora també ha estat un espai on s'hi han desenvolupat diferents activitats econòmiques, ha donat lloc a un conjunt de referents comuns.

Els habitants dels pobles que en formen part han compartit importants vies de comunicació, com el camí Real que enllaçava Barcelona amb Manresa. També episodis històrics de gran transcendència, com el bandolerisme, la guerra del Francès, les guerres carlines i l'activitat del maquis. Han tret rendiment dels mateixos recursos naturals amb l'explotació del bosc per a l'obtenció de carbó, costals o pega, amb els pous de glaç o amb el conreu de la vinya.

I, en aquests moments, tots compartim la necessitat de garantir la seva supervivència, de gaudir-lo i respectar-lo. Millorar els serveis amb equipaments superiors, ampliar i millorar els punts d'informació, millorar els recursos en prevenció d'incendis, millorar els mecanismes d'informació i sensibilització: totes aquestes millores han d'ajudar a aconseguir que els usuaris en facin un ús correcte i sostenible. Cal recordar que això s'ha de tenir molt en compte per protegir la fauna i la vegetació del parc.

Clima

Cal ressaltar les nevades de l'any 2001, que van tenir lloc a mitjan desembre i van deixar intransitable la carretera d'accés al Coll d'Estenalles. Es van arribar a mesurar gruixos de fins a 50 cm de neu que alguns usuaris van aprofitar per fer llargs recorreguts d'esquí. Durant aquests dies, també va ser necessari l'ús de cadenes per arribar a Rellinars pel Coll de l'Obac.

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	2001
TEMPERATURA													
mitjana	3,87	4,54	6,71	7,87	7,74	10,77	12,80	10,47	12,22	13,01	6,18	3,75	10,61
max. ab.	12,7	12,1	22,1	18,7	20,4	29,4	30,9	29,8	22,4	20,8	11,7	16,3	29,8
min. ab.	-2,8	-5,1	-3,1	-2,7	0,1	7,7	12,7	12,5	4,8	7,7	-2,4	-5,5	6,5
gèlades	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	4	17	42
NEVADA													
m. m.	0,05	0,20	0,42	0,87	0,17	0,45	0,04	0,00	0,43	0,52	0,53	0,18	0,03
m. m. ab.	0,2	0,04	0,77	0,57	0,01	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
min. ab.	25,8	14,8	12,8	12,8	16,8	14,8	16,8	20,8	20,8	20,8	14,8	7	5,0
PRECIPITACIÓ													
acumulada	60,0	30,0	100,0	30,0	0,0	5,0	71,0	1,0	40,7	0,7	52,0	16,0	0,0
max. ab.	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
plujes	20	12	17	14	12	0	7	5	20	12	20	14	10,0

Centre d'Interpretació al Coll d'Estenalles

Situat al cor del parc natural, en una antiga caseta de peons de camins rehabilitada per la Diputació de Barcelona l'any 1980, és un equipament destinat a donar informació i assessorament al públic en general i als grups escolars que s'hi atansen. Disposa d'una exposició permanent en la qual s'explica la realitat geogràfica, geològica, ecològica i històrica del parc. Aquesta exposició es complementa amb la projecció d'un audiovisual. També es poden adquirir publicacions que fan referència al parc. Obert diàriament de 10 h a 15 h.

Carretera de Terrassa a Navarclés, km 14,8
08279 Mura
Tel. (34) 93 83173 00 - Fax (34) 93 831 80 90
E-mail: p.santllorenç.estena@diba.es

Entitats relacionades amb el nostre parc:

Club Muntanyenc de Terrassa

C/ Galí, 4, soterrani - 08225 Terrassa
Tel. 93 788 75 55 - Fax 93 788 09 58
Fundat l'any 1948

Nombre de soci: 200

Adherit a: Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya i a la Federació Catalana d'Espeleologia.

Seccions: muntanya, fotografia, espeleologia, barrancs, esquí, medi ambient.

Activitats: esports d'aventura; cursos d'iniciació al barranquisme, a l'espeleologia, a la fotografia, a l'esquí i al snowboard; sortides a vies ferrades, d'esquí de muntanya, pujada a la Mola el dia 25 de desembre, de tots els nivells amb raquetes, amb bicicleta de muntanya, col·lectives a barrancs, d'excursionisme; expedicions a pics superiors a 7.000 m; projeccions de diapositives culturals i de caire esportiu; investigació espeleològica. Butlletí informatiu trimestral.

Crèdits

Redacció:
Centre de Documentació i Educació Ambiental
d'Eco-Equip.

Col·labora:
Diputació de Barcelona Àrea d'espais naturals.

Edició:
Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa.

Disseny i maquetació:
Noxo Dissony Gràfic

Fotografies:
Antoni Comellas, Albert Montori, Francesc Muntada

Impressió:
Impremta Dit i Fet

Ha col·laborat en la redacció d'aquest número:
Jordi Pérez (Regidor de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa) - Francesc Martos (President de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona) - Jordi Bellipart (Cap del Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona) - Salvador Pérez (Cap responsable del CDEA) - Anna Mª López (Tècnica del CDEA) - Josep Triadó (President del Club Muntanyenc de Terrassa) - Personal del Parc i Consell Municipal de Medi Ambient

Impressió sobre paper reciclat

Novetats bibliogràfiques al CDEA

Histories i llegendes de St. Llorenç del Munt i l'Obac.

Suares Marigot, Jordi; Sanz Pérez, David.

Sant Vicenç de Castellet: Farell Editors, novembre de 2000. 127 pàgines. Ref. 1600

Recull d'histories i llegendes que formen part d'un ampli univers llegendari del massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i que transmeten al lector l'imaginari d'un territori que comparteix unes mateixes creences, temors i fantasies. Aquestes histories i llegendes són el reflex de la mentalitat de l'home i de la percepció del món que l'envolta, de la natura, dels indrets geogràfics o de la mitificació dels fets històrics.

Passades i excursions pel Parc Natural de St. Llorenç del Munt i l'Obac.

Aragón, Antoni; Lalueza, Jordi. Barcelona: Portic Guies, maig de 2001. 80 pàgines. Ref. 1715

20 itineraris per aquest magnífic parc natural de la serralada Prelitoral Catalana, aptes per a tothom -fins i tot alguns per als nens- i que transcorren per camins senyalitzats. A més, es pot gaudir dels diversos equipaments i serveis del parc situats en llocs estratègics, que ajudaran a entendre millor la realitat i el passat d'aquestes terres i, així, a treure més profit de la sortida.

Font del Llor

Font amb un doll d'aigua abundant i de bona qualitat. Està situada a pocs minuts del gran casal modernista del Marquet de la Roca, sota els estimballs del Montcau, Emprius i Fogaroses. La canal del Llor neix sota el coll d'Eres i, passada la font, forma el torrent de la font del Llor, s'ajunta prop de can Brossa amb el torrent de la Pregona i forma el torrent de la Vall d'Horta, tributari del riu Ripoll. L'accés a la vall es pot fer des del camí que surt de la banda esquerra de la carretera de Castellar a Sant Llorenç Savall, km 17, lloc anomenat Pont de la Roca. Aquest camí es bifurca prop de can Brossa per anar, per la dreta, al Romeu, la Pregona i Agramunt i, per l'esquerra, al Marquet de la Roca i la font del Llor. Al final de l'any passat la font i el camí d'accés han estat restaurats.

Extret del llibre: 70 fonts de St. Llorenç del Munt i l'Obac. E. Grau / F. Vancells. Ed. El Cau Ple de Lletres.

Visites als serveis del Parc l'any 2001

Nombre de persones que han visitat els serveis del parc l'any 2001:

Ús social: Usuaris

Centres d'Informació (usuaris totals)	69.578
· La Mola	24.134
· Coll d'Estenalles	37.463
· Centre l. Mura	3.162
· Centre de Documentació Terrassa	54
· Casa Nova de l'Obac	3.664
· La Pastora	1.101

Audiovisual l'Obac	2.080
Àrea Esp. Riera de Nespres	2.574
Àrea Esp. Torrent de l'Escaiola	10.465

Educació ambiental (alumnes)

Centre Cultural l'Obac	5.887
Centre d'Interpretació del Coll d'Estenalles	10.094
Coneguem els Nostres Parcs	1.532

Activitats de primavera

Dins les activitats de "Viu el Parc", en el Centre d'Informació de Coll d'Estenalles es presentaran llegendes i rondalles de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, explicades pel rondallaire Cesc Serrat. Es faran dues sessions (a les 11.30 h i a les 13 h) els diumenges 5, 12 i 19 de maig.

Històries i llegendes

Els llops i la nit

En el temps en què els llops campaven lliurement per les muntanyes de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, tothom sabia que era molt imprudent sortir de casa després que el sol s'hagués post. No devia pensar així un sastre que un dia va anar a veure l'amo de la casa de la Serra, un dels grans masos de Vallhonesta, actualment en ruïnes. En aquella època els sastres anaven de casa en casa a visitar els seus clients. Però aquell dia el sastre es va entretenir més del compte prenent-li les mides al seu client, i encara estava a la Serra que se li va fer fosc. Arribada l'hora de marxar, els de la casa van advertir el sastre que s'esperés a l'endemà per tornar al poble, si volia estalviar-se el perill de trobar-se amb els llops. Però ell els va ensenyar el trabuc que duia i els va dir que amb aquella arma a la mà res no l'espantava. De manera que, malgrat que ja era de nit, el sastre va marxar cap a casa.

I no anaven gaire errats els de la Serra, perquè al cap de poca estona des de dintre de la casa van sentir un tret i això els va fer pensar que si aquell home havia topat amb algun perill segurament se n'havia sortit. Però l'endemà la família del sastre es va presentar a la Serra, amoïnats perquè encara no havia tornat a casa. Van sortir tots a buscar-lo, però, segons diuen, del sastre només en van trobar una mà. (Pere Ambrós)

Extret del llibre: Històries i llegendes de St. Llorenç del Munt i l'Obac. J. Suades / D. Sanz. Ed. Farell

Pla d'informació

A principis de febrer es va iniciar la campanya de 2002, amb 13 punts d'informació diferents que seran coberts per un total de 24 persones pertanyents als nou municipis del parc i amb una inversió total de quasi 60.000 euros.

El Pla d'Informació té com a objecte ordenar i orientar el flux de visitants als espais protegits. La finalitat principal és donar suport al sistema d'equipaments en els moments de màxima afluència de visitants, generalment caps de setmana i festius.

Campanya de prevenció d'incendis

Aquest any, la campanya s'iniciarà per Setmana Santa, concretament el 28 de març, i durarà fins al 16 de setembre. Cal advertir els usuaris del risc constant d'incendi que hi ha al parc a causa de les escasses precipitacions.

Punt d'Informació

El dia 18 de desembre de 2001 es va inaugurar el Punt d'Informació del Pont de Vilomara.

Cami dels Monjos

A principis d'aquest any es va iniciar la restauració del camí dels Monjos des del dipòsit de la urbanització de Cavall Bernat fins al Pla dels Escorpins. En aquest camí, un petit tram situat en el sector del Pi del Vent serà habilitat per al pas de vehicles dels bombers.

El Marquet de la Roca

Durant el primer trimestre de l'any 2002 s'adjudicaran les obres per a la rehabilitació dels baixos de l'edifici, on es preveu ubicar l'exposició sobre l'escriptor Joan Oliver "Pere IV" que organitzarà la Fundació La Mirada.

30è Aniversari

Aquest any es celebra el 30è Aniversari de la declaració del primer Pla Espacial del Parc Natural. Esperem informar-vos dels actes previstos amb motiu de l'aniversari en la pròxima edició del Butlletí, però us avancem que es presentara la Guia del Parc Natural de Sant Llorenç.

Males notícies

Al parc també hi ha persones poc respectuoses amb l'entorn natural, que cometen actes vandàlics. A principis de febrer es van donar alguns casos: van forçar i robar la reixa d'accés a les coves de Mura i, un parell de dies després, en el mateix indret es va produir un incendi que presentava les característiques típiques d'un incendi intencionat.

El parc natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac: una peça de la xarxa verda

El parc natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac és una peça de la xarxa d'espais naturals protegits de les comarques barcelonines que juntament amb els parcs naturals del Montseny, el Montnegre i el Corredor, Garraf i Collserola, els dos petits parcs comarcals (Olèrdola i Montesquiu) i els espais consorciats de Guàrdies Savassona, Serralada de Marina, Serralada Litoral, el Parc Agrari del Baix Llobregat i el Foix ocupen més del 20% de l'àrea metropolitana de Barcelona. En el seu entorn es concentren 4.000.000 de ciutadans.

Es tracta d'un projecte territorial que té com a objectiu bàsic la preservació del medi físic, posant èmfasi en l'equilibri entre la conservació i l'activitat humana.

En els seus inicis les polítiques de planificació i gestió dels espais naturals protegits es plantejaven a la defensiva per evitar processos no desitjables o contradictoris amb els objectius plantejats. El repte que se'ns presenta és el de ser capaços de plantejar i posar en marxa polítiques actives per avançar en la direcció adequada des de la perspectiva que el territori és una realitat dinàmica tant pel que fa a la pròpia evolució dels sistemes naturals com a l'activitat que l'home hi desenvolupa per satisfer les necessitats que se li presenten en cada etapa històrica. Actualment la societat s'ha dotat d'instruments per definir democràticament i de manera participada quin futur vol per al seu territori, i disposa de recursos per aconseguir-ho. El projecte de parc natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac va ser revisat i ampliat l'any 1996 a partir de la sol·licitud dels ajuntaments del vessant nord del massís amb la intenció de definir un model de desenvolupament social i econòmic que tingui com un dels eixos definitoris la conservació del paisatge natural i cultural que constitueix el seu principal patrimoni i, a la vegada, de dotar el territori de les infraestructures i dels recursos necessaris per fer efectives les intencions del planejament. Tot això a partir del respecte escrupolós als àmbits de competència de les administracions presents sobre el territori i amb el consens social dels diferents agents plenament legítims per defensar els seus interessos.

El parc natural entès com a projecte de coordinació per donar valor al territori des de tres punts de vista: la salvaguarda dels valors naturals, l'impuls al desenvolupament plantejat en termes respectuosos i de sostenibilitat i l'oferta a l'ús públic, al lleure i a l'educació ambiental. Cadascú des del seu punt de vista, tots hi podem participar.

Francesc Martos i Aguilera

President de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona

Fauna

Ratpenat de cova (Myotis submyotis)

El ratpenat de cova és un animal insectívor i migratori que fa desplaçaments estacionals llargs (fins a 300 km). A l'estiu es desplaça a àrees riques en insectes (deltes, costes...) i a l'hivern, roman en coves amb temperatures constants. La hivernada els permet estalviar energia i sobreviure quan l'ambient és fred i hi ha pocs recursos alimentaris. Fan les migracions a la primavera i a la tardor, època en què també preparen la hivernada, acumulen reserves i es produeix l'aparellament, que sol ser al setembre. En el parc hi ha determinades cavitats que tenen una gran importància per a les colònies de ratpenats, ja que acullen agrupacions d'hivernada d'una àmplia àrea geogràfica de Catalunya. Els darrers anys s'ha observat un augment considerable d'individus hivernats en el parc, probablement a causa de l'excessiva presència humana a d'altres coves o mines d'hivernada no protegides. Cal tenir present que els desplaçaments hivernals provocats per alguna molèstia solen ser crítics per a l'espècie, ja que obliguen els ratpenats a consumir una gran quantitat de reserves quan tenen poques probabilitats d'acumular-ne de noves. Alguns estudis recents confirmen el gran interès que els hàbitats del parc tenen per a diferents espècies de ratpenats. Aquest fet implica l'estricta protecció de determinades cavitats i que s'hagin de respectar la maduresa dels boscos i la riquesa d'espècies arbòries.

Flora

Cargola (Erodium cicutarium ssp. glandulosum)

La cargola, també anomenada peu de colom, és una planta perenne (viu diversos anys) i acaule (amb tija molt curta). Les flors surten de les rosetes bassals i la rabassa és gruixuda i llenyosa.

Es una planta calcícola (preferència per terrenys calcaris) present en les codines del territori pirenaic-cantàbric i que s'endinsa a la serralada Prelitoral a través de massís de Sant Llorenç i l'Obac. Es troba als Pirineus entre els 800 m i els 2.350 m d'altitud.

La recol·lecció dels seus rizomes per fer-ne un ús medicinal va fer perillar la seva existència en la serralada Prelitoral. En el Text Normatiu del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i en *El libro rojo de las especies vegetales amenazadas de España peninsular e Islas Baleares* se la considera una de les espècies de flora protegides.

Es pot afegir que pertany a la família de les geraniàcies, a la qual també pertanyen els geranis.

Es tracta d'una família subcosmopolita, generalment pròpia de regions temperades i subtropicals.

Hi ha unes 60 espècies diferents del gènere *Erodium* pròpies de les regions temperades de tot el món. La majoria creix a les regions temperades i a les terres veïnes.

Si estàs interessat en rebre aquest butlletí posat en contacte amb el **CDEA**, Cisterna, 39, baixos 2a. 08221 Terrassa. Tel. 93 780 89 00. cdea@terrassa.org

fem
bon
ambient

www.mediambient.terrassa.org